



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

24 Temmuz 2026 tarihinde Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde Cengiz Topel Caddesi üzerindeki Onur Market kavşağında, kaldırıma sıfır ve yüksek hızla seyreden zırhlı bir aracın 17 yaşındaki Elanur Kına'ya çarpması sonucu ağır yaralanması, Hakkâri ve bölge kentlerinde zırhlı araçların sivil yaşam üzerindeki tehdidini bir kez daha ortaya koymuştur. Ayağı kırılan ve kafa travması geçiren Elanur'un yanı sıra annesinin de aracın altında kalmaktan son anda kurtulması, olayın basit bir trafik kazası olarak değerlendirilemeyeceğini göstermektedir.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin 7 Haziran 2023 tarihli verilerine göre, Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı bölge kentlerinde son 15 yılda zırhlı araçlar ve kolluk hâkimiyetindeki araçların karıştığı 82 olayda 21'i çocuk 44 yurttaş yaşamını yitirmiş, 23'ü çocuk 94 yurttaş yaralanmıştır. Bu tablo, bölge kentlerinde süreklilik kazanmış yapısal bir güvenlik ve kamu yönetimi pratiğine işaret etmekte; sorunun münferit olaylar üzerinden değil, sistematik ve yapısal boyutlarıyla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Hakkâri ve Yüksekova'da kent merkezlerinin, mahallelerin ve gündelik yaşam alanlarının askeri ve zırhlı araçların yoğun kullanımına açık tutulması; çocukların okula, yurttaşların işine ve evine giderken bu araçların yarattığı riskle karşı karşıya bırakılması, yaşam hakkı ve kamu güvenliği açısından ciddi bir sorundur. Güvenlik amacıyla kullanılan kamu gücünün kendisinin yurttaşların yaşamını tehlikeye atması, güvenlik politikalarının meşruiyetini tartışmalı hale getirmektedir.

Sorunun bir diğer boyutu ise cezasızlıktır. Zırhlı araçların karıştığı ölüm ve yaralanmalarda sorumluların etkili biçimde soruşturulmaması, kamu görevlilerinin idari ve adli sorumluluklarının etkin biçimde işletilmemesi ve benzer olayların tekrarını önleyecek tedbirlerin alınmaması, cezasızlığı kurumsallaştıran bir mekanizma yaratmaktadır. Hukuk devletinde kamu görevlileri de hukuk karşısında hesap verebilir olmalı; yaşam hakkını ihlal eden veya tehlikeye atan eylemler etkin, bağımsız ve tarafsız biçimde soruşturulmalıdır.

Bu mesele, aynı zamanda Barış ve Demokratik Toplum sürecinin de önemli bir boyutudur. Kalıcı barış, yalnızca çatışmanın sona ermesiyle değil, güvenlikçi ve askeri paradigmanın gündelik yaşam alanlarındaki izlerinin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Zırhlı araçların kent merkezlerinde ve sivil yaşam alanlarında olağanlaştırılması yerine, güvenlik politikalarının sivilleştirilmesi; çocukların, kadınların ve tüm yurttaşların kendilerini özgür ve güvende hissedebilecekleri bir kamusal alanın inşa edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, Hakkâri başta olmak üzere bölge kentlerinde zırhlı araçların karıştığı ölüm ve yaralanmaların tüm yönleriyle araştırılması; bu olaylarda sorumluluğu bulunan kamu görevlileri hakkında yürütülen soruşturmaların ve yargı süreçlerinin, verilen takipsizlik ve kovuşturmayla yer olmadığı kararlarının, mahkûmiyetlerin yanı sıra görevden uzaklaştırma ve disiplin işlemlerinin bütünlüklü biçimde ortaya konulması gerekmektedir. Yurttaşların yaşam hakkının güvenlik politikalarının gölgesinde bırakılmaması, kamu gücünü kullananların hukuk önünde hesap verebilirliğinin sağlanması ve cezasızlık pratiğinin sonlandırılması, hukuk devletinin ve demokratik toplum düzeninin temel gereklerindendir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri ve bölge kentlerinde son 10 yıl içerisinde zırhlı araçların karıştığı ve yurttaşların yaşamını yitirdiği veya yaralandığı kaç olay hakkında adli soruşturma başlatılmıştır?
2. Bu soruşturmalar kapsamında kaç kolluk veya askeri personel hakkında kamu davası açılmıştır?
3. Söz konusu olaylarda kaç kamu görevlisi hakkında yürütülen yargılamalar mahkûmiyetle sonuçlanmış, kaç kişi beraat etmiş ve kaç dosyada hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiştir?
4. Hakkâri ve bölge kentlerinde son 10 yılda zırhlı araçların karıştığı ölüm ve yaralanma olaylarına ilişkin kaç dosyada kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilmiştir?
5. Aynı dönemde, kamu görevlileri hakkında yürütülen soruşturmalardan kaçının zamanaşımı, etkin soruşturma yürütülmemesi veya başka bir nedenle sonuçsuz kaldığı tespit edilmiştir?
6. Zırhlı araçların karıştığı olaylarda yaşamını yitiren veya yaralanan yurttaşların yakınlarının adalete erişimini güçlendirmek amacıyla Bakanlığınızca yürütülen özel bir çalışma bulunmakta mıdır?
7. Kamu görevlilerinin karıştığı ölüm ve ağır yaralanma olaylarında soruşturmaların etkili, bağımsız ve tarafsız yürütülmesini güvence altına almak amacıyla mevcut uygulamalarda herhangi bir değişiklik yapılması planlanmakta mıdır?
8. Hakkâri ve bölge kentlerinde zırhlı araçların karıştığı olaylara ilişkin adli dosyalarda, kamu görevlilerinin görev ve yetkilerinin soruşturmanın kapsamını daraltacak biçimde değerlendirilip değerlendirilmediğine ilişkin bir inceleme yapılmış mıdır?
9. Son 10 yılda zırhlı araçların karıştığı ölüm ve ağır yaralanma olaylarında cezasızlık bulunduğu yönündeki iddiaların araştırılması amacıyla Bakanlığınızca kapsamlı bir inceleme veya istatistiki çalışma yapılmış mıdır?
10. Barış ve Demokratik Toplum süreci kapsamında, geçmişte yaşanan hak ihlallerinin etkin biçimde soruşturulması ve cezasızlıkla mücadele edilmesi amacıyla, özellikle bölge kentlerinde kamu görevlilerinin karıştığı ölüm ve yaralanma vakalarını da kapsayacak yeni bir adalet politikası geliştirmeyi planlıyor musunuz?